

ژانا زاگوراوا

رادوست سبوا

مارگاریتا آندنوا

زبان بلغاری برای پناهنده ها

محتویات

لغت نامه

دستور زبان

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

تکالیف عملی

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

سطح A2

زبان بلغاری برای پناهنده ها

محتویات

لغت نامه

دستور زبان

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

تکالیف عملی

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

سطح A2

مارگاریتا آندنوا ، متن ، ۲۰۱۴
رادوست سیوا ، متن ، ۲۰۱۴
ژانا زاگوراوا ، متن و طراحی گرافیکی ، ۲۰۱۴
مهدی مصدق پور ، ترجمه ، ۲۰۱۴
انجمن کاریتاس صوفیا ، ناشر ، ۲۰۱۴

لغت نامه

ПРЕГОВОР	بررسی	степенуване на	صفت های تفضیلی
време	زمان ، آب و هوا	прилагателните	
всекидневни	کارهای روزمره	храни и напитки	غذاها و نوشیدنیها
дейности		хранителни	مواد غذایی
въпроси и	سوالات و سوالات	продукти	
въпросителни	پرسشی	цветове	رنگ ها
думи		числа	اعداد
граматика	دستور زبان	число на	تعداد در اسامی
дрехи и обувки	لباس و کفش	съществителните	
държави и	کشورها و ملیت ها	членуване на	معرفه کردن صفات
националности		прилагателните	
кратки	ضمایر ملکی کوتاه	членуване на	معرفه کردن اسم ها
притежателни		съществителните	
местоимения			
лексика	لغات	Урок 1 АЛО, АЛО	درس ۱ الو، الو
лични местоимения	ضمایر شخصی و	SIM карта	سیم کارت
и глаголтЪ СЪМ	فعل هستم	SMS	پیامک
мебели и	مبلمان و لوازم	агенция	آژانس
домакински	خانگی	английски, -а, -о, -и	انگلیسی
уреди		бебе	نوزاد
обобщителни	جمع ضمایر	безплатно	مجانی
местоимения		включвам, -аш	روشن کردن
плодове и	میوه و سبزیجات	врЪзка	ارتباط
зеленчуци		във връзка с	در ارتباط با
поздрави	سلام و احوالپرسی	до	تا، کنار
показателни	ضمایر اشاره	дом	خانه
местоимения		дЪлго	برای مدت طولانی
превозни средства	وسایل نقلیه	ето	اینهاش
предлози	حروف اضافه	живот	زندگی
род и число на	جنسیت و چندم	забравям, -яш	فراموش کردن
прилагателните	شخص بودن صفات	заклучвам, -аш	قفل کردن
род на	جنسیت در اسامی	заплата	حقوق
съществителните		затварям, -яш	بستن
сгради	ساختمانها	затова	به این دلیل
сегашно време	زمان حال	играчка	اسباب بازی
семеЙство	خانواده	изключвам, -аш	خاموش کردن
степенуване на	قیدهای تفضیلی		
наречията			

използвам, -аш	استفاده کردن	секретарка	منشی
Имате грешка.	اشتباه گرفتید	Скайп	اسکایپ
интервю	مصاحبه	скъп, -а, -о, -и	گران
интернет	اینترنت	скъпи, скъпа	عزیز
информация	اطلاعات	смартфон	گوشی هوشمند
Лек ден!	روزه خوبی داشته باشید!	снимка	عکس
лесно	آسان	страна	کشور
мобилен телефон	تلفن موبایل	търся, -иш	جستجو کردن
навсякъде	همه جا	удоволствие	رضایت
намирам, -аш	پیدا کردن	Фейсбук	فیس بوک
нов, -а, -о, -и	جدید	филм	فیلم
новини	اخبار	фирма	شرکت
Обадете се!	تماس بگیرید!	целувам, -аш	بوسیدن
обаждам се, -аш	تماس گرفتن	цял, -а, -о, цели	تمام، کامل
обява	آگهی	часовник	ساعت
оглед	بازدید	чувам, -аш	شنیدن
отварям, -яш	باز کردن	Урок 2 КАК СЕ	درس ۲ چه احساسی
отговарям, -яш	جواب دادن	ЧУВСТВАТЕ?	دارید؟
отключвам, -аш	باز کردن (در، قفل)	алергия	آلرژی
пита́м, -аш	پرسیدن	антибиотик, -ци	آنتی بیوتیک
познавам, -аш	شناختن	апарат за кръвно	دستگاه فشار سنج
помагам, -аш	کمک کردن	аспирин	آسپرین
помня, -иш	به خاطر آوردن	бинт	باند برای پانسمان
почивни дни	روزهای تعطیل	благодаря, -иш	تشکر کردن
пращам, -аш	فرستادن	болен, болна, -о, -и	مریض
прегръщам, -аш	در آغوش گرفتن	Боли ме.	درد داشتن
през цялото време	تمام مدت	Болят ме.	
проверявам, -аш	کنترل کردن	болка	درد
пълен работен ден	کار تمام وقت	бронхит	برونشیت
работно време	ساعت کاری	Бърза помощ	کمک های فوری
радио	رادیو	весел, -а, -о, -и	شاد
разбирам, -аш	فهمیدن	Вие ми се свят.	سرگیجه داشتن
различен, различна, -о, -и	متفاوت	високо кръвно налягане	فشار خون بالا
свободен, свободна, -о, -и	آزاد	врат	گردن
		Гади ми се.	حالت تهوع داشتن

гимнастика	نرمش	марля	گاز پانسمان
глава	سر	математика	ریاضی
гладен, гладна, -о, -и	گرسنه	направление	معرفی نامه پزشکی
говоря, -иш	صحبت کردن	невролог	دکتر اعصاب
Горе-долу.	کم و بیش	ниско кръвно	فشار خون پایین
грип	آنفلوанزا	налягане	
гърди	سینه	нов, -а, -о, -и	جدید
гърло	گلو	нормален,	نормال
детски лекар	دکتر کودکان	нормална, -о, -и	
доволен, довольна,	راضی	нос	بینی
-о, -и		нужда	نیاز
д-р	دکتر	око, очи	چشم
жаден, жадна, -о, -и	تشنه	опаковка	بسته بندی
затворен, -а, -о, -и	بسته	операция	عمل جراحی
здрав, -а, -о, -и	سالم	памук	پنبه
зъб, зъби	دندان, دندانها	педиатър	پزشک متخصص
зъболекар	دندانپزشک	поликлиника	پلی کلینیک
изследване на кръв	آزمایش خون و	полицай	پلیس
и урина	ادرار	прахче	بودر
имунизация	ایمن سازی	приятно	خوشایند
Какво Ви е?	چه مشکلی دارید؟	пръст	انگشت
канела	دارچین	регистратура	پذیرش
капки за нос, очи,	قطره برای بینی،	рецепта	نسخه
уши	چشم، گوش	ръка, ръце	دست، دست ها
кардиолог	دکتر قلب	сироп за кашлица	شربت سرفه
кашлица	سرفه	спокойствие	آرامش
кихам, -аш	عطسه کردن	стомах	معه
корем	شکم	стрес	استرس
крак, -а	پا	студен, -а, -о, -и	سرد
кръвна картина	آزمایش گلوبول های	Студено ми е.	سردمه
кръст	خون	сърце	قلب
лекар	کمر	температура	تب
лекарски кабинет	پزشک	термометър	وسيله سنجش درجه
лекарство	مطب پزشک	Топло ми е.	تب
личен лекар	دارو	топъл, топла, -о, -и	گرمه
(джипи)	دکتر شخصی		گرم
Лошо ми е.	حالم بد است.		

трудно	سخت	куче	سگ
Трябва ми.	نیاز داشتن	къдрав, -а, -о, -и	فرفری
Трябват ми.		любим, -а, -о, -и	دوست داشتنی
тъжен, тъжна, -о, -и	غمگین	мисля, -иш	فکر کردن
тяло	بدن	може би	ممکنه
уморен, -а, -о, -и	خسته	орех	گردو
уста	دهان	пазарувам, -аш	خرید کردن
ухо, уши	گوش	план	نقشه، طرح
уши-нос-гърло (УНГ)	گوش - حلق - بینی	плувам, -аш	شنا کردن
хирург	جراح	подарък, -ци	کادو
хрема	زکام	прав, -а, -о, -и	مستقیم
част	قسمت	Приятно	زمان خوبی داشته
чувствам се, -аш	احساس کردن	прекарване!	باشید!
		проект	پروژه
		промяна	تغییر
Урок 3 НА ГОСТИ	درس ۳ در مهمانی	Родопите	کوهستان ردوپيته
Благодаря,	ممنون، همچنين!	рус, -а, -о, -и	موی بور
подобно!		ръст	قد، اندازه
близнак, -ци	دوقلو	светъл, светла, -о, -и	روشن (برای رنگها)
близък, близка, -о, -и	دوستان نزدیک	скоро	به زودی
бързам, -аш	عجله داشتن	следващ, -а, -о, -и	بعدی
важен, важна, -о, -и	مهم	среден, средна, -о, -и	متوسط
вестник, -ци	روزنامه	строен	بلند و باریک
високо	بلند	супер	فوق العاده
довечера	امشب	тегло	وزن
дори	حتی	точно	دقیقا
изглеждам, -аш	به نظر آمدن	тъмен, тъмна, -о, -и	تاریک، تیره
карам, -аш	رانندگی کردن	удобно	راحت
кестеняв, -а, -о, -и	قهوه ای	ученик, -ци	دانش آموز
клас	کلاس	характер	شخصیت
колега	همکار	чужбина	خارج
колело	دوچرخه		
компютърен специалист	متخصص کامپیوتر	Урок 4 МЕЧТИ И ПЛАНОВЕ	درس ۴ آرزوها و برنامه ها
котка	گریه	ако	اگر
купон	مهمانی	бъда, -еш	نگاه کنید به

взема, -еш	نگاه كنيد به вземам, взимам	изляза, -еш	نگاه كنيد به излизам
вземам, -аш, взимам, -аш	برداشتن	италиански, -а,-о, -и кажа, -еш	ايتاليائي نگاه كنيد به казвам
видя, -иш	نگاه كنيد به виждам	казвам, -аш	گفتن
виждам, -аш	ديدن	каня, -иш	دعوت كردن
вино	شراب	купувам, -аш	خریدن
връщам се, -аш	برگشتن	купя, -иш	نگاه كنيد به купувам
Всичко ще е наред!	همه چيز به خوبي خواهد بود!	легна си, -еш	نگاه كنيد به лягам
върна се, -еш	نگاه كنيد به връщам се	лягам си, -аш	си خواييدن
давам, -аш	دادن	междучасие	زنگ تفريح، وقت استراحت
дам, дадеш	نگاه كنيد به давам	мечта	آرزو
дойда, -еш	نگاه كنيد به идвам	мечтая, -еш	آرزو كردن
забавлявам се, -аш	سرگرم شدن	мотор	موتور سيكلت
забравя, -иш	نگاه كنيد به забравям	навреме	سر وقت
забравям, -яш	فراموش كردن	надявам се, -аш	اميدوار بودن
завърша, -иш	نگاه كنيد به завършвам	намеря, -иш	نگاه كنيد به намирам
завършвам, -аш	تمام شدن	намирам, -аш	پيدا كردن
закъснея, -еш	نگاه كنيد به закъснявам	начало	آغاز
закъснявам, -аш	دير كردن	нервен, нервна, -о, -и	عصباني
замина, -еш	نگاه كنيد به заминавам	обадя се, иш	نگاه كنيد به обаждам се
заминавам, -аш	حرکت كردن	обаждам се, -аш	تماس گرفتن
Заповядай вкъщи!	بفرماييد منزل!	отварям, -яш	باز كردن
започвам, -аш	شروع كردن	отворя, -иш	نگاه كنيد به отварям
започна, -еш	نگاه كنيد به започвам	отивам, -аш	رفتن
затварям, -яш	بستن	отида, -еш	نگاه كنيد به отивам
затворя, -иш	نگاه كنيد به затварям	план	برنامه، نقشه
идвам, -аш	آمدن	платя, -иш	نگاه كنيد به плащам
излизам, аш	بيرون آمدن	плащам, -аш	پرداختن

покая, -иш	نگاه كنيد به	вноса, -еш	вносям نگاه كنيد به
помагам, -аш	كمك كردن	внимавам, -аш	مراقب بودن
помогна, -еш	نگاه كنيد به	двоен, двойна, -о, -и	دو برابر
пристигам, -аш	پوماгам	двойна стая	اتاق دو نفره
пристигна, -еш	رسيدن	двустранно копие	كپي دو طرفه
разбера, -еш	نگاه كنيد به	договор	قرارداد
разбирам, -аш	пристигам	документ	مدرک
романтично	نگاه كنيد به	долар	دلار
свърша, -иш	разбирам	домашно	تكليف منزل
свършвам, -аш	فهميدن	евро	يورو
срещам се, -аш	رمانتيك	единична стая	اتاق يک نفره
срещна се, -еш	نگاه كنيد به	едностранно копие	كپي يك طرفه
ставам, -аш	свършвам	жилище	منزل
стана, -еш	تمام كردن	изпратя, -иш	نگاه كنيد به
сувенир	ملاقات كردن	изпращам, -аш	изпращам
съм	نگاه كنيد به	Изчакайте!	فرستادن
тръгвам, -аш	срещам се	иракски, -а, -о, -и	صبر كنيد!
тръгна, -еш	بلند شدن	кабелна телевизия	عراقی
час	نگاه كنيد به	кабина	تلویزیون کابلی
Урок 5 УСЛУГИ	ставам	Кажете!	باجه تلفن
абонатен номер	سو غاتی	картичка	بفرمایید!
банкомат	بودن	комисиона	کارت پستال
боядисване	ترك كردن ، حرکت	концерт	كمیسیون ، حق
валута	كردن	копие	الزحمة
вдясно	نگاه كنيد به	копирен център	كنسرت
влизам, -аш	тръгвам	курс	كپي
вляво	ساعت درس	къдрене	مرکز كپي
вляза, влезеш	درس ۵ خدمات	личен, лична, -о, -и	نرخ ارز
вносям, -яш	شماره اشتراك	марка	فر كردن
	خود پرداز	мога, можеш	شخصی
	رنگ كردن	мотел	تمبر
	ارز	Няма значение!	توانستن
	سمت راست	обменно бюро	مثل
	داخل شدن	обменя, -иш	فرقی نمی کنه !
	سمت چپ		صرافی
	نگاه كنيد به		نگاه كنيد به
	влизам		обменям
	واريز كردن		

обменям, -яш	تبادل پول	хазяин	صاحب ملك
откривам, -аш	باز کردن	хостел	مهمانخانه
откроя, -еш	نگاه کنید به	Честито!	تبریک!
парно	откривам سیستم گرمایش مرکزی	шоколадови бонбони	شکلات
письмо	نامه	Урок 6 ЧЕСТИТ ПРАЗНИК	درس ۶ تبریک جشن
плащане	پرداخت کردن	безалкохолни напитки	نوشیدنی بدون الکل
плик	پاکت	боядисвам, -аш	رنگ کردن
подстригвам, -аш	کوتاه کردن	буква	حرف
подстригване	کوتاهی مو	букет	دسته گل
подстрижа, -еш	نگاه کنید به	Бъдни вечер	شب قبل از کریسمس
поръчка	سفارش	велик	عظیم ، بزرگ
посещавам, -аш	ملاقات کردن	Великден	عید پاک
превод	ترجمه ، واریز کردن	вчера	دیروز
предплата	اعتباری	вълнувам се, -аш	هیجان زده شدن
препоръчано писмо	نامه سفارشی	глаголица	الفبای گلاголینتیک
прическа	مدل مو	гръцки, -а, -о, -и	یونانی
резервация	رزرو کردن	Да си жив и здрав!	زنده و سلامت باشی!
сантиметър	سانتی متر	депутат	نماینده مجلس
сватба	عروسی	детски, -а, -о, -и	بچه گانه
сешоар	سشوар	друг, -а, -о, -и	دیگر
сирийски, -а, -о, -и	سوریه ای	Дядо Коледа	بابانوئل
сметка	حساب بانکی، صورتحساب	желая, -еш	آرزو داشتن
спокоен, спокойна, -о, -и	آرام	живот	زندگی
страница	صفحه	запален, -а, -о, -и	روشن
такса	اجرت، شهریه	заря	آتش بازی
тегля, -иш	برداشت پول از حساب	използвам, -аш	استفاده کردن
ток	برق	имен ден	روز اسم
трябва	باید، لازم	Исус Христос	عیسی مسیح
търпелив, -а, -о, -и	صبور	кирилица	الفبای سیریلیک
упражнение	تمرین	кмет	شهردار
фризьорски салон	سالن آرایش	книжка	دفترچه
		козунак	کیک عید پاک

колега	همکار	радвам се, -аш	خوشحال بودن
Коледа	روز تولد عیسی	радост	شادی
коледен, коледна,	مسیح	раждане	تولد
-о, -и	کریمسی	разговарям, -яш	صحبت کردن
култура	فرهنگ	разговор	صحبت
късмет	قسمت	различен, различна,	متفاوت
латиница	الفبای لاتین	-о, -и	
Лек път!	سفر خوش!	роднини	خویشاوندان
лесен, лесна, -о, -и	آسان	светлина	نور
любов	عشق	свещ	شمع
мартеница	دستبندی که از نخ های قرمز و سفید تهیه شده گذشته	символ	نماد
минал, -а, -о, -и	وزیر	славянобългарски,	کلیسای قدیمی
министър	مغولستان	-а, -о, -и	اسلاوی
Монголия	امید	снощи	دیشب
надежда	امیدوار بودن	спомням си, -яш	بخاطر آوردن
надявам се, -аш	حالت روحی	създаден, -а, -о, -и	بوجود آمدن
настроение	مال ما	сядам, -аш	نشستن
наш, -а, -е, -и	اعداد فرد	техен, тяхна, тяхно,	مال آنها
нечетен брой	سال نو	техни	
Нова година	گشتن	тиква	کدو تنبل
обикалям, -яш	پرپروز	уважавам, -аш	احترام گذاشتن
онзи ден	میوه خشک	Украйна	کشور اوکراین
ошав	بازهم، هنوز	усмивка	لبخند
още	آهنگ	усмихнат, -а, -о, -и	خنده رو
песен	آرزو داشتن	християнин,	مسیحیان
пожелавам, -аш	بعد	християни	
после	پرہیز، بدون گوشت	християнски,	مسیحی
постен, посна, -о, -и	تعطیلات	-а, -о, -и	
празник	جشن گرفتن	Честит празник!	جشن مبارک
празнува се	رئیس جمهور	чистота	تمیزی
президент	گذرانندن	Чукаме се с яйца.	تخم مرغها را به هم کوبیدن.
прекарвам, -аш	بهاری	шарен, -а, -о, -и	رنگارنگ
пролетен, пролетна,		щастие	خوشحالی، خوشبختی
-о, -и		ястие	غذا
път	دفعه		

Урок 7
АВТОБИОГРА-
ФИЯ
автобиография

агенция
адвокат
Англия
архитект
архитектура
бакалавър
бизнесдама
висше образование
готвач
дата на раждане
директор
доктор
езикова гимназия
игра
известен, известна,
-o, -и
изречение
инженер
информатика
испански, -а, -o, -и
историк
история
компютърни
умения
легализация
Лека работа!
лични умения и
компетенции
магистър
майчин език
математическа
гимназия

درس ۷ رزومه
(زندگی نامه به
صورت مختصر)
تاریخچه مختصر
زندگی
آژانس
وکیل
انگلستان
مهندس معمار
معماری
لیسانس
تاجر زن
تحصیلات
دانشگاهی
آشپز
تاریخ تولد
مدیر
پزشک
دبیرستان زبان
بازی
مشهور
جمله
مهندس
انفورماتیک
اسپانیایی
مورخ
تاریخ
مهارت کامپیوتری
قانونی کردن
کارتون خوب و
سبک باشه!
مهارتهای شخصی و
تواناییها
فوق لیسانس
زبان مادری
دبیرستان ریاضی

медицина
начално
образование
ниво
образование
основно
образование
основно училище
отлично
педагогика
пера, -еш
покана
получа, -иш
получавам, -аш
помощ
право
преведа, -еш
превеждам, аш
превод
преводач
преподаване
продавач
професионална
гимназия
профилирана
гимназия
психолог
психология
пуша, -иш
пушач
работник
разходя се, -иш
разходя, -иш
разхождам се, -аш

پزشکی
تحصیلات ابتدایی
سطح
تحصیلات
تحصیلات پایه
مدرسه ابتدایی
عالی
تربیت
شستن لباس و
چیزهای پارچه ای
دعوت
نگاه کنید به
получавам
دریافت کردن
کمک
حق، قانون
نگاه کنید به
превеждам
ترجمه کردن
ترجمه
مترجم
تعلیم، آموزش دادن
فروشنده
دبیرستان حرفه ای
دبیرستان تخصصی
روانشناس
روانشناسی
سیگار کشیدن
سیگاری
کارگر
نگاه کنید به
разхождам се
نگاه کنید به
разхождам
پیاده روی

разхождам, -аш	راه رفتن	екскурзия	تور گردشگری
специализация	تخصصی	животни	حيوانات
специалност	تخصص	за съжаление	متأسفانه
средно образование	تحصيلات متوسطه	Беше забавно.	سرگرم کننده بود
средно общообразователно училище	دبيرستان آموزش های عمومی	запознавам се, -аш	آشنا شدن
танц	رقص	запознавая се, -еш	نگاه کنید به
телефонен номер	شماره تلفن	идвам, -аш	запознавам се آمدن
техникум	مدرسه فنی	изпит	امتحان
трудов стаж	تجربه کاری	канал	شبکه تلویزیونی
физик	فیزیک دان	(телевизионен)	
физика	فیزیک	карти	کارت برای بازی
филология	علم زبان	кача се, -иш	نگاه کنید به
фризьор	آرایشگر	качвам се, -аш	качвам се
целувка	بوسه	кисело зеле	سوار شدن
частен, частна, -о, -и	شخصی	китара	ترشی کلم
чужд език	زبان خارجی	компот	گیتار
шивач	خیاط	къс, -а, -о, -и	کمپوت
шофьор	راننده	Липсваш ми!	کوته
Урок 8 ХОБИ И СВОБОДНО ВРЕМЕ	درس ۸ سرگرمی و اوقات فراغت	лютеница	دلہ برات تنگ شده!
Аз черпя!	من مهمان می کنم!	майонеза	لوتنیٹا (ترکیبی از
балет	باله	мач	گوجه فرنگی، فلفل
басейн	استخر	модерни танци	دلме ای
баскетбол	بسکتبال	морски, -а, -о, -и	قرمزوبادمجان)
ваканция	تعطیلات	мрачно	مایونز
влюбен, -а, -о, -и	عاشق	народни танци	مسابقه
волейбол	والیبال	незабравим, -а, -о, -и	رقص مدرن
вярно	واقعی	нетърпение	دریایی
гимнастика	نرمش	няколко	گرفته ، تیره
десен, дясна,	سمت راست	омъжа се, -иш	رقص محلی
дясно, десни		омъжвам се, -аш	فراموش نشدنی
дойда, -еш	نگاه کنید به	оставам, -аш	بدون تحمل
домашен,	خانگی		تعدادی
домашна, -о, -и			نگاه کنید به
езеро	دریاچه		омъжа се

остана, -еш	نگاه كنيد به остана	تениس на маса	بينگ پنگ رايج
отглеждам, -аш	پرورش دادن	типичен, типична, -о, -и	
падам, -аш	افتادن	ужасно	وحشتناک
падна, -еш	نگاه كنيد به падам	фитнес	بدنسازى
пея	آواز خواندن	хайде да ...	آماده شدن برای انجام کارى... ، اجازه دهيد...
пиано	پيانو	хоби	سرگرمى
посетя, -иш	نگاه كنيد به посещавам	шах	شطرنج
посещавам, -аш	بازديد		
почивка	استراحت		
природа	طبيعت	Урок 9 НАЙ- ДОБРИЯТ ПРИЯТЕЛ	درس ۹ بهترين دوست
проблем	مسئله ، مشكل	безотговорен, безотговорна, -о, -и	وظيفه نشناس
рисувам, -аш	نقاشى كردن	верен, вярна, -о, -и	واقعى
свирия, -иш	نواختن	готов, -а, -о, -и	حاضر
свободно време	اوقات فراغت	груб, -а, -о, -и	خشن
свърша, -иш	نگاه كنيد به свършвам	доволен, доволна, -о, -и	راضى
свършвам, -аш	تمام كردن	доста	فراوان
себе си	خودم	енергия	انرژى
ски	اسكى	забавен, забавна, -о, -и	جالب
ски учител	مربى اسكى	затворен, -а, -о, -и	بسته
сляза, слезеш	نگاه كنيد به слизам	Здрасти!	سلام(حالت دوستانه)
слизам, -аш	پياده شدن	идея	عقيده
списание	مجله	избера, -еш	نگاه كنيد به
спортувам, -аш	ورزش كردن	избирам, -аш	избирам
срещам, -аш	مواجه شدن	изненадан, -а, -о, -и	انتخاب كردن
срещна, -еш	نگاه كنيد به срещам	интелигентен, интелигентна, -о, -и	شگفت زده شدن
страхотен, страхотна, -о, -и	فوق العاده	интерес	با شخصيت
счупвам, -аш	شكستن	истина	علاقه
счупя, -иш	نگاه كنيد به счупвам		حقيقت
сърф	تخته مخصوص اسكى روى آب		
тенис	تنيس		

компромис	توافق	променлив, -а, -о, -и	متغير
комфорт	راحت	променям се, -яш	تغيير کردن
край	پايان	разказа, -еш	نگاه کنيد به
лидер	رهبر	разказвам, -аш	разказвам
лъжа, -еш	دروغ	разстроен	بازگو کردن
мек, -а, -о, -и	نرم	разстроен	ناراحت
мразя, -иш	نفرت داشتن	разчитам, -аш	بحساب آوردن
мълча, -иш	ساکت بودن	романтик	رومانتيک
Наистина?	واقعا؟	самотен, самотна,	تنها
намеря, -иш	نگاه کنيد به	-о, -и	
намирам, -аш	ناميرام	сериозен, сериозна,	جدی
недоволен,	پيدا کردن	-о, -и	
недоволна, -о, -и	ناراضی	симпатичен,	جذاب
непознат, -а, -о, -и	غريبه	симпатична, -о, -и	
непостоянен,	بی ثبات	скучен, скучна, -о,	حوصله سر رفتن
непостоянна, -о, -и	بی ثبات	-и	
неспокоен,	بی قرار	смел, -а, -о, -и	شجاع
неспокойна, -о, -и	بدبخت	смея се, -еш	خندیدن
нещастен, нещастна,	عمومی	спокоен, спокойна,	آرام
-о, -и	آسان ارتباط برقرار کردن.	-о, -и	
общ, -а, -о, -и	معشوش	страхувам се, -аш	ترسیدن
Общува се лесно.	خوش بين	съвет	نصيحت
объркан, -а, -о, -и	اصلي	сърдечен,	قلبی
оптимист	با مسئوليت	сърдечна, -о, -и	
оригинален,	منتظر بودن	тишина	سکوت
оригинална, -о, -и	بدبين	толерантен,	پر تحمل
отговорен,	گریه کردن	толерантна, -о, -и	
отговорна, -о, -и	نشان دادن	уплашен, -а, -о, -и	ترسیده
очаквам, -аш	ماجرا	упорит, -а, -о, -и	مداوم
песимист	نگران	успех	موفقیت
плача, -еш	دوست	ценя, -иш	ارزش قائل شدن
показвам, -аш	دوستی	честен, честна, -о, -и	صادق
приключение		чувство за хумор	شوخ طبع بودن
притеснен, -а, -о, -и		щастлив, -а, -о, -и	خوشحال
приятел, -ка		щедър, щедра, -о, -и	سخاوتمند
приятелство		ядосан	خشمگین

Урок 10 ИНТЕРВЮ ЗА РАБОТА	درس ۱۰ مصاحبه	писател	نویسنده
аванс	کار مساعده	подавам ръка	دست گرفتن
Браво!	آفرین!	подготвям се, -яш	آماده شدن
Бюро по труда	اداره کار	подкрепям, -аш	حمایت کردن
в същото време	همزمان	подписвам, -аш	امضاء کردن
възможност	توانایی	подпиша, -еш	نگاه کنید به
Върховен комиса- риат по бежанците	کمیساریای عالی پناہندگان سازمان	поет	شاعر
към ООН	ملل	полезен, полезна, -о, -и	مفید
главен готвач	سر آشپز	помощи за безработни	کمک به بیکاران
граждански договор	قرارداد مدنی	помощник	دستیار
гражданство	شهروندی	почасово	ساعتی
грижа се, -иш	مراقبت کردن	превръщам се, -аш	تبدیل شدن
доброволец, доброволка	داوطلب	предлагам, -аш	پیشنهاد دادن
кандидатствам,-аш	کандید شدن	прекъсване	قطع شدن
кратко	کوتاه	преподавател	معلم
кухня	آشپزخانه	приемам, -аш	پذیرفتن
литература	ادبیات	притеснявам се, -аш	نگران شدن
Медицинска академия	آکادمی پزشکی	продължа, -иш	نگاه کنید به
неврохирург	جراح اعصاب	продължавам, -аш	продължавам
нищо ..., нищо ...	نه... ، نه...	проектирам, -аш	ادامه دادن
новина	خبر	пълно работно време	طرح دادن
облечен, -а, -о, -и	لباس پوشیده	разпределение	کار تمام وقت
обмяна на опит	تبادل تجربه	реалност	توزیع
обяснявам, -аш	توضیح دادن	решение	واقعیت
окуражавам, -аш	روحیه دادن	свързан с	تصمیم
операция	عمل جراحی	Седнете!	مرتبط با
опит	تجربه	семинар	بشینید!
организирам, -аш	برنامه ریزی کردن	сигурно	سمینار
отговор	جواب	ситуация	مطمئنأ
отличен успех	افتخارات	случайно	وضعیت
отначало	از اول	софиянец	اتفاقی
пациент	بیمار	специализирам, -аш	اهل صوفیا
персийски, -а, -о, -и	فارسی		تخصصی کردن

справям се, -яш	مقابلہ کردن
статут	وضعیت
съвет	مشورت
тема	موضوع
традиционен, традиционна, -о, -и	سنتی
трудов договор	قرارداد کار
тържество	مراسم جشن
успявам, -аш	موفق شدن
участвам, -аш	شرکت کردن
хирург	جراح
шеф	رئیس
ясно	واضح

دستور زبان
ГРАМАТИКА

ضمایر شخصی مفعولی با واسطه

1. ВИНИТЕЛНИ ФОРМИ НА ЛИЧНИТЕ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

فرم کوتاه ضمایر شخصی مفعولی با واسطه	فرم کامل ضمایر شخصی مفعولی با واسطه	ترجمه
МЕ	мен(е)	من
ТЕ	теб(е)	تو
ГО	него	او (مذکر)
Я	нея	او (مونث)
ГО	него	او (خنثی)
НИ	нас	ما
ВИ	вас	شما
ГИ	тях	ایشان

۱- ضمایر شخصی مفعولی با واسطه بصورت مستقیم در متن جایگزین می شوند.

۲- فرم کوتاه ضمایر شخصی مفعولی با واسطه بیشتر از فرم کامل آن کاربرد دارند. معمولاً فرم کامل نشان دهنده تفاوت بین کلماتی است که ضمایر جایگزین آنها می شوند.

۳- فرم کوتاه ضمایر شخصی مفعولی با واسطه در ابتدای جمله بکار برده نمی شوند.

۴- برخی افعالی که اکثراً با ضمایر شخصی مفعولی با واسطه بکار برده می شوند:

виждам – دیدن, **гледам** – تماشا کردن, **слушам** – گوش کردن, **чувам** – شنیدن, **търся** – دانستن, **пия** – آشنا شدن/شناختن, **познавам** – پیدا کردن, **намирам** – جستجو کردن, دوست – **обичам**, دوست داشتن (پسندیدن) – **харесвам**, دعوت کردن – **каня**, خوردن – **ям**, نوشیدن, تنفر داشتن – **мразя**, خواهش کردن – **моля**, سوال پرسیدن – **пита́м**, خواستن – **иска́м**, داشتن, لمس – **пи́пам**, درآغوش گرفتن – **прегръ́шам**, منتظر بودن – **чака́м**, بوسیدن – **целу́вам**, فهمیدن – **разбира́м**, کردن.

۵- ضمایر شخصی مفعولی با واسطه بعد از **НЯМА** و **ЕТО** بکار برده می شوند.

۶- بعد از حروف اضافه فقط فرم کامل ضمایر شخصی مفعولی با واسطه بکار برده می شوند.

ضمایر شخصی مفعولی بی واسطه

2. ДАТЕЛНИ ФОРМИ НА ЛИЧНИТЕ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

ضمایر شخصی مفعولی بی واسطه	ترجمه
МИ	به من – مرا
ТИ	به تو – تو را
МУ	به او – او را
Й	به او – او را
МУ	به آن – آن را
НИ	به ما – ما را
ВИ	به شما – شما را
ИМ	به آنها – آنها را

۱- برخی افعالی که اکثراً با ضمایر شخصی مفعولی بی واسطه بکار برده می شوند:

توضیح دادن – **обяснявам**, اجازه دادن – **позволявам**, دادن – **давам**, گفتن – **казвам**, صحبت کردن – **говоря**, زنگ زدن – **обаждам се**, کمک کردن – **помагам**, نوشتن – **пиша**, فرستادن – **изпращам**, تشکر کردن

۲- ضمایر شخصی مفعولی بی واسطه هیچگاه با حرف اضافه بکار نمی روند.

ضمایر پرسشی

3. ВЪПРОСИТЕЛНИ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

۱- ضمایر پرسشی معمولاً در متن پرسشی بکار می روند.

۲- زمانیکه ضمایر **КАКЪВ, КАКВА, КАКВО** و **КАКВИ** با اسم بکار روند که معانیشان "چه جور / چگونه" است از لحاظ جنسیت و چندم شخص بودن تابع اسم می باشند.

کیفیت	
مذکر <i>м.р.</i>	КАКЪВ
مؤنث <i>ж.р.</i>	КАКВА
خنثی <i>ср.р.</i>	КАКВО
جمع <i>мн. ч.</i>	КАКВИ

۳- زمانیکه **КАКЪВ, КАКВА, КАКВО** و **КАКВИ** را با فعل "هستم" بکار می بریم، در مورد ملیت، شغل، ظاهر و شخصیت سوال می کنیم.

۴- زمانیکه **КАКВО** را به تنهایی بکار می بریم معنی "چه" می دهد.

۵- اگر اسم مذکر در اشیاء بعد از **КОЛКО** بیاید، باید در حالت خاص شمارشی جمع بکار برده شود.

۶- ضمایر نا معلوم، منفی، خلاصه و نسبی از فرم پرسشی ضمیر بوجود می آیند.

ضمایر نسبی

4. ОТНОСИТЕЛНИ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

۱- ضمایر نسبی با اضافه کردن حرف اضافه **ТО** به ضمایر پرسشی ساخته می شوند.

برای افراد و اشیاء			
ضمیر پرسشی	ضمیر نسبی	ترجمه	
مذکر <i>м.р.</i>	КОЙ	КОЙТО	چه کسی، کسیکه (مذکر)
مونث <i>ж.р.</i>	КОЯ	КОЯТО	چه کسی، کسیکه (مونث)
خنثی <i>ср.р.</i>	КОЕ	КОЕТО	چه کسی، کسیکه (خنثی)
جمع <i>мн.ч.</i>	КОИ	КОИТО	چه کسانی، کسانیکه

دیگر ضمایر نسبی		
ضمیر پرسشی	ضمیر نسبی	ترجمه
КЪДЕ	КЪДЕТО	کجا-جاییکه
КОГА	КОГАТО	چه وقت- وقتیکه
КАК	КАКТО	چطور- طوری که
КОЛКО	КОЛКОТО	چه مقدار- مقداری که

۲- ضمایر نسبی اغلب با حروف اضافه بکار برده می شوند.

۳- ضمایر نسبی بصورت ترکیبی یا کلمات مرکب بکار برده می شوند.

ضمایر نامعین

5. НЕОПРЕДЕЛИТЕЛНИ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

۱- ضمایر نامعین با اضافه کردن حرف اضافه **НЯ** به ضمایر پرسشی ساخته می شوند. فقط ضمیر **НЕЩО** به این صورت ساخته نمی شود.

برای افراد و اشیاء		فقط برای اشیاء	
مذکر <i>м.р.</i>	НЯКОЙ	НЕЩО	چیزی
	НЯКОГО		
مونث <i>ж.р.</i>	НЯКОЯ		
خنثی <i>ср.р.</i>	НЯКОЕ		
جمع <i>мн.ч.</i>	НЯКОИ	کسانی	

برای کیفیت		برای کمیت	
مذکر <i>м.р.</i>	НЯКАКЪВ	НЯКОЛКО	مقداری
مونث <i>ж.р.</i>	НЯКАКВА		
خنثی <i>ср.р.</i>	НЯКАКВО		
جمع <i>мн.ч.</i>	НЯКАКВИ		
		یک جوری	

۲- اگر اسم مذکر در اشیاء بعد از **НЯКОЛКО** بیاید، باید در حالت خاص شمارشی جمع بکار برده شود.

ضمایر منفی (ضمایر نامعلوم)

6. ОТРИЦАТЕЛНИ МЕСТОИМЕНЕНИЯ

۱- ضمایر نامعلوم با اضافه کردن حرف اضافه **НИ** به ضمایر پرسشی بوجود می آیند.

	فقط برای اشیاء	برای افراد و اشیاء	
مذکر <i>м.р.</i>	هیچ چیز	НИКОЙ	
مونث <i>ж.р.</i>		هیچ کس	
خنثی <i>ср.р.</i>			НИКОЯ
جمع <i>мн.ч.</i>			НИКОЕ
			НИКОИ

۲- زمانیکه در متن از ضمیر منفی استفاده می کنیم فعل نیز باید بصورت منفی بکار برده شود.

نوع افعال

7. ВИД НА ГЛАГОЛА

۱- در زبان بلغاری افعال دو حالت دارند- **حالت کامل** و **ناقص**. هر دو حالت معنی یک عمل یا وضعیت را نشان می دهند، ولی از دو نقطه نظر.

استثناء: بیشتر افعال با پسوند **ИРАМ** فقط یک حالت دارند. بعضی از افعال دیگر نیز فقط یک حالت دارند.

۲- **افعال ناقص (НЕСВЪРШЕН ВИД)** عملی را بصورت نا تمام یا استمراری بیان می کنند.

۳- **افعال کامل (СВЪРШЕН ВИД)** عملی را به صورت تمام شده و غیر استمراری بیان می کنند.

۴- **حالت ناقص افعال** برای بیان کردن این موارد استفاده می شود:

- ✓ **زمان حال**- برای کاری که در حین صحبت کردن انجام می شود، و کارهایی که استمرار دارند.
- ✓ **زمان آینده**- برای کارهای استمراری در زمان آینده.

حالت کامل افعال برای بیان کردن این موارد استفاده می شود:

- ✓ **زمان آینده**- برای انجام دادن کاری غیر استمراری در آینده.
- ✓ **زمان ماضی بعید**- برای انجام دادن کاری غیر استمراری بصورت کامل در زمان گذشته.

زمان آینده

8. БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ

۱- زمان آینده بوسیله حرف اضافه **ЩЕ** و شکل فعل در زمان حال بوجود می آید.
شکل فعل در زمان حال

شکل فعل در زمان حال + **ЩЕ**

۲- حالت منفی برای زمان آینده با **НЯМА ДА** و شکل فعل در زمان حال بوجود می آید.

НЯМА ДА + **شکل فعل در زمان حال**

۳- **НЯМА ДА** و **ЩЕ** تغییر نمی کنند ، ولی فعل صرف می شود.

	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	ще ходя	няма да ходя	ще ходя ли	няма ли да ходя
<i>ти</i>	ще ходиш	няма да ходиш	ще ходиш ли	няма ли да ходиш
<i>той</i>	ще ходи	няма да ходи	ще ходи ли	няма ли да ходи
<i>тя</i>	ще ходи	няма да ходи	ще ходи ли	няма ли да ходи
<i>то</i>	ще ходи	няма да ходи	ще ходи ли	няма ли да ходи
<i>ние</i>	ще ходим	няма да ходим	ще ходим ли	няма ли да ходим
<i>вие</i>	ще ходите	няма да ходите	ще ходите ли	няма ли да ходите
<i>те</i>	ще ходят	няма да ходят	ще ходят ли	няма ли да ходят

۴- به محل قرار گرفتن ضمیر متقابل **СЕ** توجه کنید.

	(+)	(-)
<i>аз</i>	ще се върна	няма да се върна
<i>ти</i>	ще се върнеш	няма да се върнеш
<i>той</i>	ще се върне	няма да се върне
<i>тя</i>	ще се върне	няма да се върне
<i>то</i>	ще се върне	няма да се върне
<i>ние</i>	ще се върнем	няма да се върнем
<i>вие</i>	ще се върнете	няма да се върнете
<i>те</i>	ще се върнат	няма да се върнат

	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	ще се върна ли	няма ли да се върна
<i>ти</i>	ще се върнеш ли	няма ли да се върнеш
<i>той</i>	ще се върне ли	няма ли да се върне
<i>тя</i>	ще се върне ли	няма ли да се върне
<i>то</i>	ще се върне ли	няма ли да се върне
<i>ние</i>	ще се върнем ли	няма ли да се върнем
<i>вие</i>	ще се върнете ли	няма ли да се върнете
<i>те</i>	ще се върнат ли	няма ли да се върнат

۵- زمان آینده می تواند با **СЪМ** ، یا با **БЪДА** بوجود آید.

زمان آینده				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	ще бъда	няма да бъда	ще бъда ли	няма ли да бъда
<i>ти</i>	ще бъдеш	няма да бъдеш	ще бъдеш ли	няма ли да бъдеш
<i>той</i>	ще бъде	няма да бъде	ще бъде ли	няма ли да бъде
<i>тя</i>	ще бъде	няма да бъде	ще бъде ли	няма ли да бъде
<i>то</i>	ще бъде	няма да бъде	ще бъде ли	няма ли да бъде
<i>ние</i>	ще бъдем	няма да бъдем	ще бъдем ли	няма ли да бъдем
<i>вие</i>	ще бъдете	няма да бъдете	ще бъдете ли	няма ли да бъдете
<i>те</i>	ще бъдат	няма да бъдат	ще бъдат ли	няма ли да бъдат

زمان آینده			
	(+)	(-)	(-?)
<i>аз</i>	ще съм	няма да съм	няма ли да съм
<i>ти</i>	ще си	няма да си	няма ли да си
<i>той</i>	ще е	няма да е	няма ли да е
<i>тя</i>	ще е	няма да е	няма ли да е
<i>то</i>	ще е	няма да е	няма ли да е
<i>ние</i>	ще сме	няма да сме	няма ли да сме
<i>вие</i>	ще сте	няма да сте	няма ли да сте
<i>те</i>	ще са	няма да са	няма ли да са

۶- زمان آینده با حالت کامل و حالت ناقص افعال بوجود می آید. فرم کامل نشان دهنده انجام کاری در زمان آینده بصورت غیر استمراری است، ولی فرم ناقص نشان دهنده انجام کاری در زمان آینده بصورت استمراری است.

۷- زمان آینده برای بیان کردن این مورد استفاده می شود:
✓ کاری که در زمان حال استمراری انجام می شود.

۸- زمان آینده می تواند با این کلمات و عبارات نیز بکار برده شود:
سال آینده – следващата година; فردا – утре; همین شب – тази вечер; امشب – довечера;
تابستان بعدی – следващото лято; تعطیلات آخر هفته آینده – следващия(т) уикенд

ماضی بعید

9. МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ

۱- ماضی بعید توسط حالت اصلی فعل و اضافه کردن حالت پایانی فعل در ماضی بعید بوجود می آید.

حالت پایانی فعل در ماضی بعید + حالت اصلی فعل

аз	-х
ти	-
той	-
тя	
то	

ние	-хме
вие	-хте
те	-ха

۲- شش گروه برای صرف کردن افعال در ماضی بعید وجود دارند:
 IX گروه, AX گروه, ЯХ گروه, OX/E گروه, EX گروه, и UX گروه.

	-их	-ах	-ях	-ох/е	-ех	-ух
<i>аз</i>	ходих	пристигнах	вечерях	дадох	взех	чух
<i>ти</i>	ходи	пристигна	вечеря	даде	взе	чу
<i>той</i>	ходи	пристигна	вечеря	даде	взе	чу
<i>тя</i>	ходи	пристигна	вечеря	даде	взе	чу
<i>то</i>	ходи	пристигна	вечеря	даде	взе	чу
<i>ние</i>	ходихме	пристигнахме	вечеряхме	дадохме	взехме	чухме
<i>вие</i>	ходихте	пристигнахте	вечеряхте	дадохте	взехте	чухте
<i>те</i>	ходиха	пристигнаха	вечеряха	дадоха	взеха	чуха

۳- به محل قرار گرفتن ضمیر متقابل CE توجه کنید.

(+)	(-)	(+?)	(-?)
аз се върнах	не се върнах	върнах ли се	не се ли върнах
ти се върна	не се върна	върна ли се	не се ли върна
той се върна	не се върна	върна ли се	не се ли върна
тя се върна	не се върна	върна ли се	не се ли върна
то се върна	не се върна	върна ли се	не се ли върна
ние се върнахме	не се върнахме	върнахме ли се	не се ли върнахме
вие се върнахте	не се върнахте	върнахте ли се	не се ли върнахте
те се върнаха	не се върнаха	върнаха ли се	не се ли върнаха

Аз се върнах. = **Върнах се.**

۴- ماضی بعید در فعل "هستم":

	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	бях	не бях	бях ли	не бях ли
<i>ти</i>	беше	не беше	беше ли	не беше ли
<i>той</i>	беше	не беше	беше ли	не беше ли
<i>тя</i>	беше	не беше	беше ли	не беше ли
<i>то</i>	беше	не беше	беше ли	не беше ли
<i>ние</i>	бяхме	не бяхме	бяхме ли	не бяхме ли
<i>вие</i>	бяхте	не бяхте	бяхте ли	не бяхте ли
<i>те</i>	бяха	не бяха	бяха ли	не бяха ли

۵- افعال کاربرد دیگری که در ماضی بعید همانند حالت „هستم“ صرف می شوند (در افعالی که به **ШЕ**- ختم می شوند در دوم و سوم شخص مفرد) اینها هستند:

искама – خواستن, **обичам** – دوست داشتن, **имама** – داشتن, **нямама** – نداشتن, **зная/знама** – جالب بودن – **интересувам се от** – دانستن

	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	искаха	не искаха	искаха ли	не искаха ли
<i>ти</i>	искаше	не искаше	искаше ли	не искаше ли
<i>той</i>	искаше	не искаше	искаше ли	не искаше ли
<i>тя</i>	искаше	не искаше	искаше ли	не искаше ли
<i>то</i>	искаше	не искаше	искаше ли	не искаше ли
<i>ние</i>	искахме	не искахме	искахме ли	не искахме ли
<i>вие</i>	искахте	не искахте	искахте ли	не искахте ли
<i>те</i>	искаха	не искаха	искаха ли	не искаха ли

۶- فعل **ТРЯБВА** – باید / لازم- در ماضی بعید فقط یک حالت دارد و آن **ТРЯБВАШЕ** – است.

۷- ماضی بعید برای بیان کردن این مورد استفاده می شود:

✓ کاری که در زمان گذشته در لحظه معینی انجام شده است.

۸- ماضی بعید می تواند با این کلمات و عبارات نیز بکار برده شود:

ماه – **миналия(т) месец**; دیشب – **снощи**; دیروز – **вчера**; یه کم پیش – **преди малко**; تابستان گذشته – **миналото лято**; سال گذشته – **миналата година**; گذشته

ماضی نقلی

10. МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ

۱- ماضی نقلی از ادغام فعل "هستم" در زمان حال و ماضی بعید ساخته می شود .

زمان گذشته وجه وصفی فعل اصلی + فعل هستم در زمان حال

	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	съм ходил/а	не съм ходил/а	ходил/а ли съм	не съм ли ходил/а
<i>ти</i>	си ходил/а	не си ходил/а	ходил/а ли си	не си ли ходил/а
<i>той</i>	е ходил	не е ходил	ходил ли е	не е ли ходил
<i>тя</i>	е ходила	не е ходила	ходила ли е	не е ли ходила
<i>то</i>	е ходило	не е ходило	ходило ли е	не е ли ходило
<i>ние</i>	сме ходили	не сме ходили	ходили ли сме	не сме ли ходили
<i>вие</i>	сте ходили	не сте ходили	ходили ли сте	не сте ли ходили
<i>те</i>	са ходили	не са ходили	ходили ли са	не са ли ходили

۲- به محل قرار گرفتن ضمیر انعکاسی CE توجه کنید.

(+)	(-)
аз съм се върнал/а	не съм се върнал/а
ти си се върнал/а	не си се върнал/а
той се е върнал	не се е върнал
тя се е върнала	не се е върнала
то се е върнало	не се е върнало
ние сме се ходили	не сме се върнали
вие сте се върнали	не сте се върнали
те са се върнали	не са се върнали

(+?)	(-?)
върнал/а ли съм се	не съм ли се върнал/а
върнал/а ли си се	не си ли се върнал/а
върнал ли се е	не се е ли върнал
върнала ли се е	не се е ли върнала
върнало ли се е	не се е ли върнало
върнали ли сме се	не сме ли се върнали
върнали ли сте се	не сте ли се върнали
върнали ли са се	не са ли се върнали

Аз съм се върнал. = **Върнал съм се.**

۳- زمان گذشته وجه وصفی ، از فعل اول شخص مفرد ماضی بوجود می آید. در زمان گذشته حرف آخر - X به II- تبدیل می شود. زمان گذشته وجه وصفی با توجه به جنسیت و چندم شخص بودن تغییر می کند.

۴- ماضی استمراری برای بیان کردن این مورد استفاده می شود:

✓ کاری انجام شده در زمان نامشخص که نتیجه آن در همین لحظه نیز وجود دارد.

افعال **ОБИЧАМ** و **ТРЯБВА, МОГА, ИСКАМ**

11. ГЛАГОЛИТЕ ТРЯБВА, МОГА, ИСКАМ И ОБИЧАМ

۱- افعال **МОГА** (قادر بودن/توانستن)، **ИСКАМ** (خواستن) و **ОБИЧАМ** (دوست داشتن) می توانند به بطور مستقل ویا با فعل دیگر استفاده شوند. فعل **ТРЯБВА** (باید) ، بصورت مستقل بکار برده نمی شود.

۲- **ТРЯБВА, МОГА, ИСКАМ** می توانند با افعال تمام شده وکامل و یا از نوع ناتمام استفاده شوند. **ОБИЧАМ** فقط با فعل از نوع ناتمام بکار برده می شود.

۳- **ТРЯБВА** در زبان بلغاری زمانی که با فعل دیگر بکار برده می شود تنها فعلی است که با جنسیت و چندم شخص بودن تغییر نمی کند.

فعل + **ДА** + **ТРЯБВА** + **(ضمیر شخصی)**

۴- زمانی که دو فعل با هم بکار می روند با حرف اضافه **ДА** به هم وصل می شوند و هر دو فعل باید با هم ادغام شوند.

<i>Аз</i>	(не)	мога	да	говоря	български език добре.
<i>Ти</i>		можеш		говориш	
<i>Той</i>		може		говори	
<i>Тя</i>		може		говори	
<i>То</i>		може		говори	
<i>Ние</i>		можем		говорим	
<i>Вие</i>		можете		говорите	
<i>Те</i>		могат		говорят	

۵- در متن منفی **НЕ** قبل از فعل اول گذاشته می شود.

۶- زمانی که جمله پرسشی را بدون استفاده از کلمه پرسشی درست می کنیم، حرف اضافه **ЛИ** بعد از فعل اول گذاشته می شود.

۷- در زمان آینده **ЩЕ** و **НЯМА ДА** در جلوی فعل اول گذاشته می شوند.

۸- در زمان ماضی فقط افعال کیفیتی (**МОГА, ИСКАМ, ОБИЧАМ, ТРЯБВА**) در زمان گذشته صرف می شوند. ولی فعل اصلی در زمان حال صرف می شود.

امری کردن

12. ПОВЕЛИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ

۱- حالت امری افعالی که در اول شخص مفرد زمان حال قبل از قسمت پایانی فعل **حرف پیصدا** دارند، با اضافه کردن **И** در آخر آن برای دوم شخص مفرد و قسمت پایانی **ЕТЕ** برای دوم شخص جمع درست می شود.

	دوم شخص مفرد	دوم شخص جمع	ترجمه
чета	Чети!	Четете!	بخوان!
мисля	Мисли!	Мислете!	فکر کن!

۲- افعال زمان حال در اول شخص مفرد که حرف ما قبل آخرشان حرف صدادار باشد برای امری کردن در حالت مفرد حرف آخر آن با فعل دوم شخص مفرد به **И** - تغییر می کند و برای امری کردن در حالت جمع حرف آخر آن با فعل دوم شخص جمع به **ИТЕ** - تغییر می کند.

	دوم شخص مفرد	دوم شخص جمع	ترجمه
тичам	Тичай!	Тичайте!	بدو!- بدوید!
чакам	Чакай!	Чакайте	صبر کن!- صبر کنید!

استثناء:

сѣм	Бѣди!	Бѣдете!
видя	Виж!	Вижте!
вляза	Влез!	Влезте!
дойда	Ела!	Елате!
дѣржа	Дѣрж!	Дѣржете!
изляза	Излез!	Излезте!
отида	Иди!	Идете!
сляза	Слез!	Слезте!
ям	Яж!	Яжете!

۳- امری مثبت ، می تواند از افعال استمراری و یا غیر استمراری درست شود، اما غیر استمراری کاربرد بیشتری دارند.

	دوم شخص مفرد	دوم شخص جمع	ترجمه
купувам (استمراری)	Купувай!	Купувайте!	بخرید!
купя (غیر استمراری)	Купи!	Купете!	بخر!

۴- فرم منفی امری کردن با حرف اضافه **НЕ** درست می شود.

Ставай!	Не ставай!	بلند نشو!	دوم شخص مفرد
Ставайте!	Не ставайте!	بلند نشوید!	دوم شخص جمع

ضمیمه ۱ انواع گروههای فعل در زمان گذشته
ГЛАГОЛИ ПО ГРУПИ ЗА СПРЕЖЕНИЕ
В МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ

گروه AX

върнах (се) – برگشتم	опитах се – سعی کردم	разбрах – فهمیدم
гледах – تماشا کردم	писах – نوشتم	слушах – گوش کردم
заминах – ترک کردم	пазарувах –	спях – خوابیدم
започнах – شروع کردم	خرید کردم	срещнах – ملاقات کردم
играх – بازی کردم	پرسیدم	станах – بیدار شدم، بلند شدم
имах – داشتم	نشان دادم	танцувах – رقصیدم
исках – خواستم	کمک کردم	тръгнах – ترک کردم
казах – گفتم	سفارش دادم	харесах – دوست داشتم
легнах – دراز کشیدم	زمان گذراندم	чаках – صبر کردم
можах – توانستم	رسیدم	чувствах (се) – احساس کردم
нямах – نداشتم	سفر کردم	

گروه ЯХ

вечерях – شام خوردم	живях – زندگی کردم	спрях – توقف کردم
видях – دیدم	закъснях – دیر کردم	успях – موفق شدم
вървях – قدم زدم	آهنگ خواندن	

گروه ИХ

говорих – صحبت کردم	носих – حمل کردم	работих – کار کردم
забравих – فراموش کردم	обадих се – تماس گرفتم	реших – تصمیم گرفتم
загубих – از دست دادم	باز کردم	свирих – موسیقی نواختم
затворих – بستم	جواب دادم	свърших – تمام کردم
изпратих – فرستادم	کشف کردم	сложих – گذاشتم
купих – خریدم	نوشیدم	смених – عوض کردم
мислих – فکر کردم	پرداختم	спечелих – برنده شدم
мих – شستم	دعوت کردم	търсих – جستجو کردم
намерих – پیدا کردم	دریافت کردم	учих – یاد گرفتم
направих – ساختم	مهیا کردم	ходих – رفتم

گروه ОХ

влязох – وارد شدم	излязох – خارج شدم	четох – خواندم
дадох – دادم	отидох – رفتم	ядох – خوردم
дойдох – آمدم	فروختم	

گروه ЕХ

взех – گرفتم	знаех – می دانستم	приех – قبول کردم
--------------	-------------------	-------------------

گروه УХ

събух (се) – کفش هایم را در آوردم	обух (се) – کفش هایم را پوشیدم	чух – شنیدم
-----------------------------------	--------------------------------	-------------

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

الو، الو

- بلغاری ها زمانی که سر کار هستند و به تماس تلفنی جواب می دهند، معمولاً اسم خود یا شرکتی را که در آن کار می کنند را می گویند و اگر در منزل به تلفن جواب می دهند معمولاً الو؟ АЛО می گویند. سلام؟
- زمانی که از طریق تلفن کسی می خواهد با آنها صحبت کند، اغلب با Да, МОЛЯ? - بله، لطفاً؟ جواب می دهند. یا Да - بله؟ و منتظر می مانند تا شخص تماس گیرنده خودش را معرفی کند و بگوید با چه کسی می خواهد صحبت کند.
- شماره تلفن با چندین حالت می توانند گفته شوند:
  - همه شماره ها یکی یکی - ۸۱۸۲۱۰۰
  - (осем едно осем две едно нула нула)
  - شماره ها به صورت دوتا دوتا ۲۲-۵۳-۷۸
  - شماره ها به صورت ۳ تا سه تا ۳۷۵-۵۴۹
  - ترکیبی از این روش ها - ۰۲-۹۵۷-۴۷-۹۷
  - (триста седемдесет и пет - петстотин четиридесет и девет)
  - (нула две - деветстотин петдесет и седем - четиридесет и седем - деветдесет и седем)
- در بلغارستان تلفنهای موبایل را GSM می گویند. در این کشور سه اپراتور موبایل وجود دارد. M-TEL، TELENOR و VIVACOM. آنها خدمات خیلی متنوعی ارائه می دهند ولی نوع آن خیلی رایج اند:
- اشتراک قراردادی با گزینه های مختلف انتخابی / (АБОНАМЕНТНИ ПРОГРАМИ / ПЛАНОВЕ) و خدمات اعتباری شارژی (ПРЕДПЛАТЕНИ УСЛУГИ). برای خدمات شارژی باید از قبل کارتی خریداری شود ВАУЧЕР / ПРЕДПЛАТЕНА КАРТА که دارای کد منحصر به فرد برای شارژ کردن با مبلغ معینی می باشد.
- در بلغارستان مبلغ مکالمه توسط شخص تماس گیرنده پرداخت می شود. به همین علت برخی افراد فقط شماره را می گیرند و بعد از زنگ خوردن بدون اینکه جواب داده شود تماس را قطع می کنند تا مبلغی را پرداخت نکنند. و این کار البته با توافق قبلی میان مکالمه کنندگان صورت می گیرد که معنی آن این است «لطفاً با من تماس بگیر».
- فرستادن پیامکهای کوتاه در بلغارستان خیلی رایج است.
- پیامکهای کوتاه را SMS می نامند و اغلب با حروف لاتین به بلغاری و کاراکترهای خاص نوشته می شود که در چت کردن استفاده می شود (4=ч, 6=ш, q=я).
- اگر به عنوان کاربر، در وب سایت تلفن همراه ثبت نام کنید امکان ارسال پیامک به صورت رایگان را نیز دارید.

چه احساسی دارید؟

- زمانیکه شخصی آشنا شما را دفعه اول در طول روز می بیند معمولاً سوال می کند КАК СТЕ? حالتون چطور است؟ مردم اغلب راجع به خانواده، همسر و بچه ها و چیزهای دیگر سوال می کنند.
- زمانیکه یک شخص بلغاری از شما می پرسد چطورید، این یک سوال رسمی از روی رعایت ادب نیست. اغلب مردم با جزئیات جواب می دهند و مشکلات جسمی و خانوادگی شان را مطرح می کنند.

- سازمان مسئول بهداشت و سلامت مردم در بلغارستان، صندوق بیمه بهداشت و درمان ملی است. همه شهروندان کشور موظف به پرداخت مبلغ بیمه درمانی می باشند. بیمه درمانی این حق را به آنها می دهد که از خدمات تخصصی پزشکی و مراکز درمانی که با صندوق بیمه بهداشت و درمان ملی قرارداد دارند استفاده کنند.
- در بلغارستان بیمارستانهای خصوصی تخصصی زیادی وجود دارد. در این بیمارستانها خدمات مشاوره و درمان حتی زمانیکه بیمه داشته باشید باید پرداخت شود.
- افرادی که بیمه پزشکی ندارند، هزینه معاینه و استفاده از خدمات پزشکی را به صورت کامل پرداخت می کنند.
- تمام افرادی که بیمه پزشکی دارند، دکتر شخصی (جی پی) (GP) انتخاب می کنند تا در زمان نیاز به او مراجعه کنند. اگر دکتر شخصی شما متخصص مربوط به بیماری شما نباشد، به شما معرفی نامه ای می دهد که بوسیله آن حق مراجعه رایگان جهت مشاوره با متخصص را دارا می باشید.
- هر فرد اگر از دکتر شخصی اش راضی نباشد هر ۶ ماه یک بار حق تعویض او را دارد.
- در موارد اضطراری با شماره مشترک اروپایی ۱۱۲ تماس گرفته می شود که با اورژانس، آتش نشانی و پلیس مرتبط می باشد. با این شماره از طریق هر نوع تلفنی می توان تماس برقرار کرد اعم از تلفن خانگی، موبایل یا باجه تلفن. شماره ۱۱۲ فقط در موارد تهدید جانی اعم از مشکل سلامتی، آتش سوزی و یا در صورت بروز جرم مورد استفاده قرار می گیرد.
- معمولاً داروخانه ها از روز دوشنبه تا روز شنبه از ساعت ۸ صبح تا ۸ شب کار می کنند که ساعت کاریشان بر روی تابلویی در قسمت ورودی نوشته شده است. داروخانه های شبانه روزی نیز وجود دارد.

در مهمانی

- روزهای اسم و روز تولد در بلغارستان جشنهای مهمی هستند. زمانی که کسی روز اسم، تولد یا هر روز مهمی دیگری داشته باشد، معمولاً همکارانش را با شکلات، شیرینی جات و نوشیدنی های بدون الکل مهمان می کند.
- زمانی که کسی به جشن تولد دعوت می شود توقع این هست که به شخصی که تولدش است هدیه ای که او دوست دارد و یا برایش ارزشمند است را ببرد. و شخصی که تولدش است به نوبه خود از مهمانان پذیرایی می کند.
- بلغاریها، مخصوصاً در جاهای کم جمعیت تر اغلب به مهمانی می روند **На ГостИ** - یا با دعوت و یا بدون دعوت. اگر می خواهید مهمانی را زود ترک کنید باید صاحبخانه را در جریان بگذارید که اگر اینکار را نکنید ممکن است باعث توهین به صاحبخانه تلقی شود. معمولاً برای صاحبخانه کادویی کوچک می برند اعم از بطری شراب جعبه شکلات، گل و یا اسباب بازی برای بچه ها.
- زمانی که مهمانان سرمیز نشسته اند، صاحب خانه به آنها تعارف میکند که باز هم نوشیدنی و غذا بخورند حتی زمانی که مهمانان قبول نمی کنند، این نشانه مهمان نوازی است.

آرزوها و برنامه ها

- بعد از سال ۱۹۸۹ میلادی خیلی از بلغاریها به اروپای غربی و ایالات متحده برای یافتن شغل پر درآمدتر و رسیدن به استاندارد بهتر زندگی مهاجرت می کنند. مهاجران به قشرهای مختلف اجتماعی تعلق دارند، ولی بسیاری از آنها جوان و تحصیل کرده اند.
- بعضی از آنها کار فصلی می کنند و در رفت و آمد هستند و کسانی نیز هستند که به صورت دائم با خانواده مهاجرت می کنند.

- خیلی از کسانی که دیپلم متوسطه شان را گرفته اند برای ادامه تحصیل به خارج از کشور می روند و بخشی از آنها بعد از فارغ التحصیل شدن در همان جا می مانند و مشغول به کار می شوند.

خدمات

- بعضی از فروشگاههای کوچک، کافه ها، کافی نت ها و داروخانه ها مخصوصاً در شهرهای بزرگتر هفت روز هفته را به صورت شبانه روزی کار می کنند (НОН-СТОП). اداره جات و بانک ها شنبه و یکشنبه کار نمی کنند و بعضی از مغازه ها فقط یکشنبه ها را تعطیل می کنند.
- با اینکه قبض های خانگی توسط اینترنت قابل پرداخت اند، اکثر مردم مناطق کم جمعیت، ترجیح می دهند قبض هایشان را هر ماه به صورت نقدی پرداخت کنند.
- در اکثر دفاتر پستی کشور حداقل یک کابین تلفن برای مکالمات خارجی وجود دارد.

تبریک جشن

۱ مارس- بابا مارتا

اول ماه مارس را بلغاریها با گفتن ЧЕСТИТА БАБА МАРТА جشن می گیرند. آنها مارتینیا - МАРТЕНИЦА - هدیه می دهند که نخهای سفید و قرمز بافته شده می باشند و نشانه آرزو کردن برای سلامتی و شادی و خوشبختی در ماههای آینده است. مارتینیا معمولاً به صورت نشانه بر روی یقه و یا به صورت دستبند گره زده می شود و باید تا زمانیکه اولین لک فصل را ببینند با خود همراه داشته باشند. بعد از آن که هر کسی یک آرزوی می کند، آن را به شاخه درخت میوه گره می زنند و یا زیر یک سنگ می گذارند.

۳ مارس - روز آزادی بلغارستان

۳ مارس مهمترین جشن ملی بلغارستان است. این روزی است که بلغاریها در سال ۱۸۷۸ یعنی بعد از حدود ۵۰۰ سال از سلطه عثمانی ها آزاد می شوند.

۸ مارس- روز جهانی زن

روز جهانی زن هر سال در روز ۸ مارس برگزار می شود. در گذشته این روز به دستاوردهای زنان در اقتصاد، سیاست و حوزه اجتماعی اختصاص داده می شد، ولی کم کم این جشن معنی و هدف خود را از دست داد و تبدیل به یکی از عیدهای ثبت شده در تقویم روسیه و دیگر کشورهای اروپای شرقی شد. در بلغارستان این جشن هدف اولیه خودش را از دست داد و تبدیل به جشنی شد که مردها احترام و عشق شان را به زنان اطرافشان نشان دهند.

عید پاک (قیام مسیح)

عید پاک در بلغارستان خیلی محترم شمرده می شود. تخم مرغهای عید پاک نماد شروع زندگی اند. طبق سنت اولین تخم مرغ باید با رنگ قرمز رنگ شود. بقیه تخم مرغها با هر رنگ دیگری می توان رنگ کرد که اغلب شان با موم تزئین می شوند. بر سر میز عید پاک هر کس یک تخم مرغ انتخاب می کند و آن را به هم می کوبند. مردم اعتقاد دارند هر کسی که در آخر تخم مرغش سالم بماند سال خوش یمنی خواهد داشت. در روز عید پاک نان شیرین کشمشی مخصوصی خورده می شود که نامش КОЗУНАК است.

۲۴ می- روز آموزش و پرورش و فرهنگ بلغاری و خط نوشتاری اسلاوی.

بلغاری ها روز ۲۴ می را به عنوان روز آموزش و پرورش و فرهنگ بلغاری و خط نوشتاری اسلاوی مورد توجه قرار میدهند. این روز را اغلب روز کریل و متودی و روز الفبا می نامند. همه مدارس کشور با

گل و عکسهای پرتره برادران کریل و متودی تزئین می شوند. به جز بلغارستان خط سیریلیک در روسیه، مقدونیه، اوکراین، بلاروس، صربستان و مغولستان نیز به کار برده می شود.

کریسمس

بلغاری ها کریسمس را در روز ۲۵ دسامبر جشن می گیرند، هر چند که بقیه ملیتهای ارتدوکس روز هفتم ژانویه را جشن می گیرند.

شب قبل از کریسمس که آن را БЪДНИ ВЕЧЕР می نامند، به تعداد عدهای فرد غذای بدون گوشت می خورند و این آخرین روز از روزه ۴۰ روزه می باشد.

غذاهای مرسوم می که بر روی میز می گذارند عبارتند از : نان، لوبیا، دلمه فلفل، کدوتنبل، بانینا، سیر، عسل، میوه خشک و آجیل مخصوصاً گردو. گردوها را می شکنند و از طریق آنها حدس می زنند که سال آینده چگونه خواهد بود. این نان معمولاً گرد است و درون آن یک سکه قرار می دهند. شخصی که سکه نصیب او شود سال خوبی خواهد داشت. از شب تا صبح غذاها را روی میز می گذارند، به علت اینکه بر این باورند شب قبل از کریسمس ارواح اجدادشان به ملاقات خانه می آیند.

شام کریسمس به علت اینکه روزه ها تمام شده اند خیلی مفصل است. غذاهای اصلی گوشتی اند که اغلب گوشت خوک می باشد.

در بعضی از روستاها هنوز هم КОЛЕДАРИ وجود دارد، آنها کسانی هستند که در شب کریسمس از خانه ای به خانه ای دیگر می روند. کوله دارها مردان جوانی هستند که لباسهایی می پوشند که در مناطق مختلف کشور متفاوت می باشند. کوله دارها آهنگهای سنتی ای می خوانند که روحهای شیطانی را دور می کنند و مردم به معنای قدردانی با آنها جشن می گیرند.

رزومه (زندگی نامه به صورت مختصر)

بلغاری ها سعی می کنند شرایط تحصیلات دانشگاهی را برای فرزندانشان فراهم کنند که این برای اعتبارشان مهم است. به همین دلیل در این کشور تعداد زیادی دانشجو و فارغ التحصیل دانشگاهی وجود دارد. در بلغارستان دانشگاههای دولتی و خصوصی و مراکز آموزش عالی دارای مجوز از وزارت آموزش و پرورش و علوم ، زیادی وجود دارند که تخصصهای متنوعی ارائه می دهند.

سرگرمی و اوقات فراغت

بلغارستان به عنوان یک کشور اروپایی طیف گسترده ای از رویدادهای فرهنگی و سرگرمی را ارائه می دهد. بلغاریها خیلی دوست دارند اوقات فراغتشان را در کافه و رستوران سپری کنند، خیلی از غذاها و نوشیدنی های بلغاری در خارج از بلغارستان نیز معروف اند.

- در بلغارستان شبکه های رادیویی بسیار، سه شبکه ملی تلویزیونی و بیشتر از ۱۰۰ شبکه کابلی و ماهواره ای وجود دارد.
- بلغارستان میراث فرهنگی غنی ای دارد. خیلی از آثار فرهنگی این کشور تحت حمایت یونسکو است.
- بلغارستان از شرق مشرف به دریای سیاه است. در خط ساحلی آن استراحتگاههای زیبایی ساخته شده است (ساحل آفتاب) СЛЪНЧЕВ БРЯГ ، (شنهای طلایی) ЗЛАТНИ ПЯСЪЦИ ، АЛБЕНА و جاهای دیگر.
- بلغارستان به کوههای شکوهمندش معروف است: РОДОПИТЕ (ردپینه-کوهستان ارفیوس)، СТАРА ПЛАНИНА (بالکان)، СТРАНДЖА، ПИРИН، РИЛА و کوههای دیگر. بلغاری ها تعطیلات آخر هفته شان چه در تابستان و چه در زمستان را دوست دارند در کوهستان سپری کنند.

- بلغاری هایی که در روستا خانه دارند اغلب مرخصی هایشان را در آنجا سپری می کنند، بخصوص اگر توان رفتن به استراحتگاه را در زمان تعطیلاتشان نداشته باشند.

بهترین دوست

- برای بلغاری ها بین دوست – ПРИЯТЕЛ و آشنا – ПОЗНАТ هم از لحاظ کلمه و هم از لحاظ ارتباط تفاوت وجود دارد.
- بلغاری ها معمولاً در محل کارشان رابطه دوستی برقرار می کنند. اغلب همکاران بعد از ساعت کاری برای رفتن به رستوران و یا دلایل دیگر وقتشان را با یکدیگر می گذرانند.

مصاحبه کار

- شهروندان کشورهای خارج از اتحادیه اروپا فقط زمانی که مجوز کار در بلغارستان را داشته باشند حق کار کردن را دارند. خارجی هایی که اجازه اقامت دائم در بلغارستان را داشته باشند نیازی به دریافت اجازه کار ندارند و نیز به واسطه حق پناهندگی اجتماعی یا سیاسی می توان همان حقوق را دارا شد.
- از لحاظ قانون کار بلغاری دو نوع قرارداد کار وجود دارد: قرارداد کار مدت دار (СРОЧЕН ТРУДОВ ДОГОВОР) و قرارداد کار بدون مدت (БЕЗСРОЧЕН ТРУДОВ ДОГОВОР). قرارداد کار فقط در حالت کتبی اعتبار دارد.
- در قوانین بلغاری هیچ نوع محدودیتی برای ثبت شرکت توسط خارجی ها وجود ندارد. بدون شرایط خاص مانند اجازه کار و یا شهروند بودن.
- حقوق بیکاری توسط موسسه تامین اجتماعی ملی (НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ) پرداخت می شود. برای دریافت حقوق بیکاری نیاز به ارائه درخواست در دفتر منطقه ای موسسه تامین اجتماعی ملی می باشد.
- مردم در بلغارستان حق دریافت بیمه بیکاری (ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА БЕЗРАБОТИЦА) را دارند. افرادی که کار کرده اند و قبل از ارائه درخواستشان در ۱۵ ماه آخر حداقل ۹ ماه بیمه اجتماعی شان را پرداخت کرده اند.
- دوره دریافت بیمه بیکاری بستگی به سابقه بیمه فرد دارد.
- حقوق بیکاری، ماهیانه و برای ماهی که گذشته است از طریق بانک پرداخت می شود.

تكاليف عملی

درس ۱- الو،الو

تمرین ۱

وب سایت های مربوط به اپراتورهای تلفن در بلغارستان و شماره تلفنهای رایگان برای ارتباط با آنها را پیدا کنید.

	Виваком	Теленор	Мтел
Сайт			
Безплатен телефон за връзка			

تمرین ۲

چطور می توانید قبض موبایلتان را در بلغارستان پرداخت کنید؟

درس ۲- چه احساسی دارید؟

تمرین ۱

آیا از نظر سلامتی مشکلی دارید؟ بیاموزید چه طور به زبان بلغاری ترجمه می شود.

تمرین ۲

کدامیک از داروها یا لوازم پزشکی را می توان بدون نسخه در بلغارستان و یا کشور شما خریداری کرد؟

	С рецепта	Без рецепта
В България		
Във Вашата страна		

Аспирин, сироп за кашлица, антибиотик, витамини, капки за нос, капки за уши, капки за очи, памук, марля, термометър, бинт, лекарства за високо кръвно, лекарства за диабет

درس ۳- در مهمانی

تمرین ۱

با دو نفر از دوستان یا آشنایان بلغاریتان صحبت کنید و از آنها بپرسید:

	Приятел 1	Приятел 2
Колко често имат гости или отиват на гости		
Какво носят като подарък на домакините, когато отиват на гости		
Как се обличат, когато отиват на гости		
Кои са техните специалитети, които обичат да приготвят за гостите си		
Как се забавляват, когато имат гости		

برای بقیه دوستانتان در کلاس بلغاری تعریف کنید که چه چیزی یاد گرفته اید.

تمرین ۲

اگر دوستانتان در بلغارستان به عنوان مهمان به منزل شما بیایند چه چیزی برایشان می پزید؟ منوی تهیه کنید و لیست مواد غذایی مصرفی را بنویسید و قیمت هایشان را تخمین بزنید.

درس ۴ - آرزوها و برنامه ها

تمرین ۱

با پنج نفر از دوستان- بلغاری یا خارجی تان- صحبت کنید و از آنها در مورد برنامه تعطیلات آخر هفته شان سوال کنید.

Име	Планове за уикенда

تمرین ۲

اگر یک ماهی طلایی بگیری و حق سه تا آرزو داشته باشید چه کار می کنید؟

درس ۵-خدمات

تمرین ۱

از چه خدماتی در بلغارستان استفاده می کنید؟

تمرین ۲

چطور می توانید از بلغارستان و یا به بلغارستان پول واریز کنید؟ کدام راه از همه ارزانتر است؟

درس ۶- تبریک جشن!

تمرین ۱

مهم ترین جشنهای کشورتان کدام جشن ها هستند؟

Дата	Празник

تمرین ۲
کدام جشن مورد علاقه شماست. در مورد آن توضیح دهید.

درس ۷- رزومه (زندگی نامه به صورت مختصر)

تمرین ۱
جاهای خالی را با توجه به اطلاعات زندگینامه خودتان پر کنید.

АВТОБИОГРАФИЯ (CV)

Име:

Адрес:

Телефон:

Дата на раждане:

Имейл:

Националност:

ТРУДОВ СТАЖ

ОБРАЗОВАНИЕ

ЛИЧНИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ

Майчин език

Други езици

Компютърни

умения

تمرین ۲
با توجه به اطلاعات زندگینامه تان، راجع به خود توضیح دهید.

درس ۸- سرگرمی و اوقات فراغت

تمرین ۱

با پنج نفر از دوستان- بلغاری یا خارجی تان- صحبت کنید و از آنها در مورد سرگرمی هایشان سوال کنید.

Име	Хоби

تمرین ۲

توضیح دهید مردم در کشور شما اوقات فراغتشان را چگونه می گذرانند.

درس ۹- بهترین دوست

تمرین ۱

ترجمه این ضرب المثل های بلغاری را بررسی کنید. چه ضرب المثل هایی در مورد دوستی در کشور شما وجود دارد؟

- Приятел в нужда се познава.
- Кажи ми какви са приятелите ти, да ти кажа какъв си.
- Приятелството си е приятелство, но сиренето е с пари.
- Приятелството е по-ценно от златото.
- Сговорна дружина, планина повдига.

تمرین ۲

از پنج نفر از دوستانتان سوال کنید که از کدام ویژگی شما بیشتر از همه خوششان می آید؟

Име	Какво харесват във Вас?

درس ۱۰ - مصاحبه کار

تمرین ۱

لیستی از نکات مثبت و منفی خودتان تهیه کنید.

Силни страни	Слаби страни

تمرین ۲

لیستی از مهمترین سوالاتی که معمولاً در مصاحبه های کاری مطرح می شود را تهیه کنید و فکر کنید چطور به آنها جواب دهید.

کتاب آموزش زبان بلغاری برای پناهندگان ، که پروژه آن توسط انجمن کاریتاس صوفیا مجری کلاسهای زبان بلغاری برای متقاضیان پناهجویی بین المللی مستقر در مراکز پذیرش سازمان پناهندگان بلغارستان تهیه شده است. بودجه این پروژه توسط کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تأمین شده است.

زبان بلغاری برای پناهندگان
سطح A2
کاربردی

نویسندگان
مارگاریتا آندنوا
رادوست سبوا
ژانا زاگوراوا

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

طراحی گرافیک
ژانا زاگوراوا

انجمن کاریتاس صوفیا
منطقه مسکونی ایلیندن ، بلوک ۵۵ ، ورودی ۳ ، آپارتمان ۴۷ ، صوفیا ۱۳۰۹
تلفن : ۰۲/۹۲۰۰۸۲۵
02/920 08 25
caritas_sofia@caritas-bg.org
www.caritas-sofia.org

کتاب آموزش زبان بلغاری برای پناهندگان ، که پروژه آن توسط انجمن کاریتاس صوفیا مجری کلاسهای زبان بلغاری برای متقاضیان پناجویی بین المللی مستقر در مراکز پذیرش سازمان پناهندگان بلغارستان تهیه شده است. بودجه این پروژه توسط کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تأمین شده است

